

La Femosa

Revista d'opinió i informació local

ARTESA DE LLEIDA,

març - abril de 2005

núm. 215

Consell de redacció

Felip Domènech i Costafreda
Josep Gallart i Fernández
Francesc Gallart i Fernández
Lluís Gil i Fontanet
Ricard Pons i Pico
Maria Serra i Domènech
Ramon Serra i Batlle
Eulàlia Solà i Miró

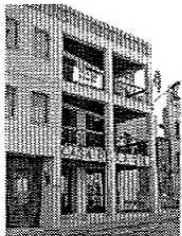
Col·laboradors

Alternativa Ecologista d'Artesa
Cèlia Argilès i Andrés
Alba Bosch i Pijuan
Adolf Costafreda i Castillo
Neus Falcó i Manonelles
Laura Farran i Botargues
Felip Gallart i Fernández
Josep Gallart i Fernández
M. A. Navarro
Jordi Niubó i Nosas
Joan Ramon París i Oró
Ramon Serra i Batlle
Eulàlia Solà i Miró
Josep Ramon Solé i Gallart

Fotògraf

Ramon Serra i Batlle

Façana de la Casa
de la Vila on hi ha
penjada una
pancarta demanant
que tornin els
papers de
Salamanca

Els articles que apareixen a les
planes de La Femosa reflecteixen
únicament l'opinió de llurs signants.

2a. època.
Dipòsit Legal:
L-264-1981.

Índex

El Reportatge	4
	<i>Ramon Serra</i>
Pòrtic	5
Actualitat Artesenca	6
	<i>Cèlia Argilès</i>
Imatges de l'Actualitat Artesenca	9
	<i>Ramon Serra</i>
La cuina exòtica	14
	<i>Adolf Costafreda</i>
Mots encreuats	15
	<i>M. A. Navarro</i>
Imatges del Carnaval 2005	16
	<i>Ramon Serra</i>
El 14 d'abril	18
	<i>Laura Farran</i>
Balanç i estadístiques dels animals...	20
	<i>Alternativa Ecologista</i>
Una cabana d'època romana	23
Pàgina poètica	26
	<i>Adolf Costafreda</i>
2046 la màgia de Wong Kar-Wai	27
	<i>Joan Ramon París</i>

EL REPORTATGE

Caramelles

Ramon Serra

La mort del pontífex Joan Pau II ha estat un dels fets que han tingut més seguiment mediàtic de tota la història. Des de la seva malaltia fins a la mort i enterrament, totes les cadenes de televisió, ràdios, diaris i qualsevol altre mitjà de comunicació s'han encarregat de fer un seguiment exhaustiu dels darrers dies del Sant Pare. Mai en tota la història hi havia hagut una concentració de mandataris tan important, fins a 200 països, com el que es va produir a la plaça de Sant Pere el dia del funeral d'aquest Papa. Personatges de primera línia dins del panorama polític internacional com els darrers presidents dels EEUU, Clinton i Bush (pare i fill), els responsables d'Iraq o Afganistan, reis, reines, líders polítics i religiosos de tot el món s'han sumat als prop de, diuen, dos milions llargs de persones que han volgut donar en persona el darrer adéu a Karol Wojtyła.

Joan Pau II ha estat un personatge controvertit. Per a uns el protagonista d'un dels pontificats més importants de l'església catòlica i figura clau dels esdeveniments més importants de les darreres dècades del segle XX. El Papa esportista i viatger, el Papa dels rècords i de les multituds, amb 104 viatges pastorals als cinc continents. Per a uns altres, els sectors més progressistes de l'església, un Papa fort per a una església feble. Un Papa que omplia les places amb els seus viatges mentre els temples es buidaven i les vocacions descendien fins a límits. Un Papa autoritari, proper a les tesis més tradicionalistes que no ha sabut actualitzar l'església d'acord amb les exigències dels temps: la no acceptació de la dona per al sacerdoci, la condemna de l'ús del preservatiu, o la seva antipatia vers les tesis de la teologia de l'alliberament, per citar alguns exemples. Un Papa, en definitiva, que no va emprar mai el català en la seva salutació pública i que va autoritzar la pèrdua de 111 parròquies a favor de Barbastre. El bisbat de Lleida encara no ha tingut cap recompensa en territori, tal com se li va prometre, i actualment està immers en un litigi que el pot dur a perdre importants peces artístiques d'art sacre. De fet el nunci Ladós Kada ja es va pronunciar a favor del retorn d'aquestes peces a la diòcesi aragonesa.

Sigui com sigui la mort del Papa Joan Pau II ha estat un dels esdeveniments seguits amb més atenció i de forma més exhaustiva arreu del planeta. Sigui com sigui, descansi en pau Karol Wojtyła.

FESTA DEL CARNAVAL 2005

La festa del *Carnaval* d'enguany es va celebrar el diumenge dia 6 de febrer, amb els actes següents:

- A les 4 de la tarda, es van concentrar totes les disfresses al Camp de Futbol.
- A les 4 de la tarda, es va iniciar un partit de futbol carnavalesc, de tercera regional, entre els equips *Club Futbol Artesa de Lleida-Club Futbol Puigvertenc*.
- A la mitja part del partit es va servir un berenar de coca amb xocolata a totes les persones que anaven disfressades, i acte seguit se celebrà *II concurs de tir de pinyol d'oliva arbequina amb la boca*. Però mentres tant la concurrència va continuar animant l'equip de l'Artesa, que al final, gràcies a l'empenta del públic, va guanyar al seu etern rival esportiu per un gol a zero.
- A les 6 de la tarda, es va iniciar una concorreguda RUA DEL CARNAVAL pels carrers del municipi, amb la companyia i soroll del *Grup de Grallers d'Artesa*. En arribar a la Plaça Major, el REI DEL CARNESTOLTES, REI DELS POCA-SOLTES, va fer el seu Pregó, després del qual fou penjat del balcó de l'Ajuntament, a la vora de la pancarta que reclama ELS PAPERS DE SALAMANCA.
- A les 7 de la tarda a la Sala de la Llar del Poble tingué lloc un lluït ball, a càrrec de *SO MÒBIL*. A la mitja part se celebrà el CONCURS DE DISFRESSES I D'ACUDITS, i a continuació es lliuraren els premis a les disfresses guanyadores i als guanyadors de la confecció del rètol del Carnestoltes 2005. També es va lliurar el 1rs. PREMIS MORRO:
PREMI PEL MORRO es va atorgar al *Grup de Joves Grallers d'Artesa*.
PREMI QUIN MORRO concedit al *Grup de Percussió FESTA'M-TAM*.
La festa va estar força concorreguda de gent

disfressada, que va donar ambient i color a aquest dia.

CALENDARI SOBRE LA RECOLLIDA SELECTIVA

Un any més *l'Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida*, ha dut a terme l'edició d'un calendari en el qual s'especifica dia a dia, els diferents materials que es recullen porta a porta.

D'aquest calendari, que ha estat consensuat amb l'Ajuntament, val a dir que els dies que cau en festiu, si el que toca recollir és brossa, la recollida es fa igualment, només en el cas que sigui el dia festiu, i toqui (plàstic, paper, ferralla, ...) aquests no es recolliran fins la setmana següent.

El calendari recull el dibuix que fet per una nena del col·legi va estar el guanyador de tots els que es van fer.

AMICS DE CUBA

El dia 18 de febrer de 2005, va tenir lloc una xerrada a la Sala d'Actes de Casa la Vila, en la qual es va fer la presentació del *Casal dels Amics de Cuba*. D'aquest acte, que fou convocat per l'Agrupació Cultural La Femosa, va fer d'introducció Joan Cassola, i va comptar amb l'assistència de Lluís Companys, (President del Casal), Rodrigo Moreno i Víctor Montañés.

La finalitat de l'acte va ser donar a conèixer Cuba, el seu règim i la seua gent.

REFERÈNDUM SOBRE LA CONSTITUCIÓ EUROPEA

El dia 20 de febrer de 2005, va tenir lloc la celebració del referèndum per tal de decidir si es ratificava la Constitució Europea o no per part de l'Estat Espanyol.

A Artesa els resultats de les dues Meses Electorals va estar el següent:

MESA A:

Nombre d'electors censats.-	587
Nombre de votants.-	239
A favor del Sí.-	102
A favor del NO.-	108
En blanc.-	27
Nuls.-	2

MESA B:

Nombre d'electors censats.-	512
Nombre de votants.-	200
A favor del Sí.-	105
A favor del NO.-	69
En blanc.-	24
Nuls.-	2

JORNADA DE REFLEXIÓ I DEBAT CANAL SEGARRA-GARRIGUES

El dissabte dia 12 de març, va tenir lloc a la Sala de la Llar del poble, una de les 5 xerrades organitzades pel Manifest de Vallbona, *Per un Canal Segarra-Garrigues per al segle XXI*. Aquestes xerrades de reflexió i debat sobre el polèmic Canal Segarra-Garrigues es van iniciar el mes de gener i clouran el proper dia 30 d'abril.

L'acte que va tenir lloc a Artesa, va versar sobre a preservació i potenciació del paisatge i patrimoni rural. I va comptar amb els següents ponents:

- Joan Estrada, que va parlar del patrimoni mediambiental de secà i la seva integració en la transformació en regadiu.
- Esther Fanlo, que va parlar de Perspectives mediambientals ofertes pels nous espais de regadiu
- Ramon Orpinell, va parlar de Patrimoni cultural i desenvolupament local a les àrees a transformar.

El relator de la jornada va estar Jordi Sargatal, (director de la Fundació Territori i Paisatge).

VI^{ena} TROBADA DE PUNTAIRES

El dia 13 de març, diumenge, es va celebrar la *Sisena trobada de Puntaires*. Com cada

any d'ençà que s'organitza al nostre municipi, la colla de Puntaires del poble, organitzar de manera conjunta amb l'Ajuntament tot un seguit d'actes. Així per començar el matí se serveix un entrepà de llonganissa a totes les puntaires que participen de la Trobada, enguany més de 400.

Acte seguit s'inicia l'exhibició de l'art de moure els boixets per les diferents participants, i es fa una venta de tires, que acaba amb una rifa de diferents lots de productes.

També es va poder visitar una petita mostra de treballs fets de punta de coixí per les mestresses del nostre poble.

Tot aquest espectacle, que va aplegar molta gent al municipi, es va celebrar al carrer d'Europa

OBRES A LA CARRETERA

El passat mes de març els serveis territorial de Carreteres, han dut a terme un seguit d'obres al creuament entre la carretera de Lleida, i la carrerada, a l'altura de Sant Ramon i que consisteixen a millorar els girs, entrades i sortides a cada una de les vies.

D'aquesta manera s'ha instal·lat unes semirotondes, a banda i banda de carretera, i s'ha senyalitzar adequadament aquest indret, per tal de millorar aquest creuament i disminuir els riscos que comporta en aquest punt la incorporació a la carretera.

FESTES DE SETMANA SANTA

Durant la Setmana Santa, s'han celebrat diferents actes religiosos, propis d'aquests dies. L'inici de la Setmana Santa amb la processó de palmes i palmons, per part dels infants va estar força concorreguda per la gran quantitat de gent que s'hi va aplegar. No es pot dir el mateix de la resta d'actes (misses i processons) que cada cop apleguen menys gent.

Així mateix la *Coral d'Artesa* el diumenge de Resurrecció, com cada any, va cantar Caramelles per tot el poble. Un acte que any rera any celebra aquesta coral, als quals encoratem que seguixin, ja que donen una nota tradicional a les festes de Setmana Santa.

PAGINA WEB MUNICIPAL

L'ajuntament ha estrenat recentment una pàgina web municipal, que pretén ser una eina d'aproximació als veïns i veïnes i ser per tant un mitjà d'interacció. Així tots aquells que disposin d'Internet a casa, poden entrar a la següent adreça

<http://artessalleida.ddl.net>

D'aquesta manera, es poden consultar els plens de l'Ajuntament, les ordenances i reglaments que té aprovats, la composició del consistori, els pregons, empreses del municipi...

Sens dubte les noves tecnologies ens porten cap aquest camí i cada dia seran més els veïns que en faran ús.

ADOPCIÓ DE LA BANDERA DEL MUNICIPI

El ple de l'Ajuntament a la sessió del dia 31 de març va aprovar per unanimitat dels presents, iniciar l'expedient per tal de dur a terme l'adopció de la bandera del municipi. Ara que ja es disposa d'escut municipal, es va creure oportú sol·licitar l'ajut del Departament de Governació per tal de dissenyar una bandera que simbolitzi el nostre municipi, i iniciar el procés per a aquesta fita.

ASSEMBLEA A LA LLAR DEL POBLE

L'Ajuntament va convocar tots els veïns i veïnes, el diumenge dia 3 d'abril a una reunió informativa per tal de parlar de les properes inversions que es volen dur a terme al municipi, i que pel seu volum i abast general, volien exposar als veïns.

Una d'aquestes obres era la rehabilitació del col·legi públic i la seva ampliació, aspecte que no va poder presentar-se en demanar el Departament d'educació que volia estar present quan es fes la presentació d'aquesta obra.

L'altra obra, i que és competència municipal

i que sí que va poder presentar-se va estar l'obra de reforma de la Sala de la Llar del Poble. L'arquitecte redactor del projecte, Sr. Josep Gracia Sancho, va explicar en què consistiran les obres que es volen dur a terme a l'edifici i per les quals s'ha previst una execució per etapes.

La primera fase, que ja es troba en licitació, comporta una millora de l'estructura de l'edifici, i el buidatge de l'interior de la Sala per tal de col·locar-hi una graderia telescòpica motoritzada, i poder aprofitar la Sala per a altres activitats.

L'acte també va gaudir de la incorporació de les noves tecnologies, en projectar-se un vídeo en el qual es va poder visualitzar el nou aspecte que tindria l'edifici, sens dubtes una gran millora per aquest indret.

Es de destacar el poc interès que va tenir el tema pels veïns, ja que era ben poca la gent present a la Sala.

OBRES AL MUSEU

Aquest mes d'abril s'ha iniciat obres al Museu Local Arqueològic, per tal de sanejar-lo de la humitat i millorar el seu aspecte. Alhora es pretén arranjar aquesta instal·lació per tal de fer-la més educativa i aconseguir treure un major profit de les peces que en el mateix hi ha dipositades, i que sens dubte formen part de la història de casa nostra i del nostre país.

XERRADA SOBRE ENERGIES ALTERNATIVES

El divendres, dia 8 d'abril a la Sala d'Actes de Casa la Vila, va tenir lloc la xerrada sobre *Energies Alternatives i l'Eficiència Energètica aplicada a la construcció*, vistes des de la vesant de l'estalvi energètic.

La xerrada va anar a càrrec de la Sra. Mercè Rivadulla, regidora de Medi Ambient de la Paeria de Lleida, i del Sr. Orland Martí, arquitecte municipal.

**PROGRAMACIÓ D'ACTIVITATS A LA SALA DE LA LLAR DEL
POBLE DELS MESOS DE MARÇ I ABRIL**

DIA	ACTIVITAT
6 de març	Pel·lícula: MAS FALSAS APARIENCIAS
12 de març	Pel·lícula: OCEAN'S TWELVE
13 de març	Grup Xarxa : EUREKA !!!
20 de març	Pel·lícula: ALENJANDRO MAGNO
25 de març	Pel·lícula: TAXI DERRAPE TOTAL
27 de març	BALL DE PASQUA AMB EL GRUP SLOGAN
27 de març	Pel·lícula: EL AVIADOR
3 d' abril	Pel·lícula: EL LOBO
10 d' abril	Pel·lícula: LA SENTENCIA
17 d' abril	Pel·lícula.: OBSESION
24 d' abril	Pel·lícula: ELEKTRA

IMATGES de

Ramon Serra

l'Actualitat Artesenca

Cartells del Carnaval 2005

Presentació del Casal dels Amics de Cuba

Esther Fanlo en un moment de la seua intervenció a la Jornada de Reflexió i Debat *Canal Segarra-Garrigues*

Joan Estrada en un moment de la seua intervenció a la Jornada de Reflexió i Debat *Canal Segarra-Garrigues*

Aspecte de la Sala a la Jornada de Reflexió i Debat *Canal Segarra-Garrigues*

Cartell de la Jornada de Reflexió i Debat *Canal Segarra-Garrigues*

Ramon Orpinell en un moment de la seua intervenció a la Jornada de Reflexió i Debat *Canal Segarra-Garrigues*

Meses de votació del Referèndem sobre la Constitució Europea

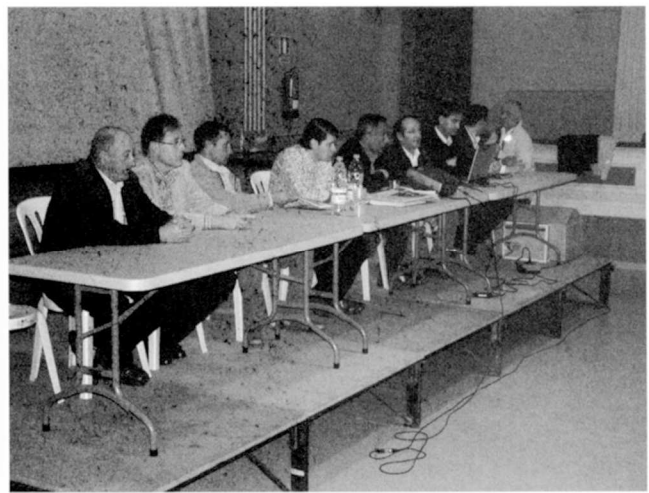
VI^{ena} Trobada de les Puntaires

Obres en el creuament de la carretera de Lleida amb la Carrerada

Processó de Setmana Santa (fotos Jaume Liarte)

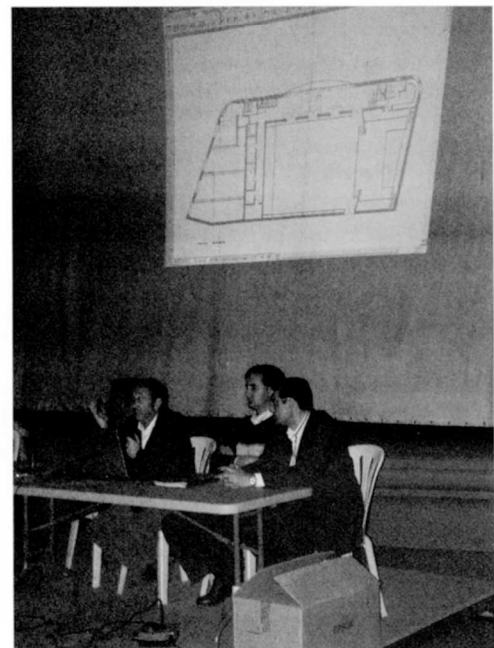

Processó de Setmana Santa (fotos Jaume Liarte)

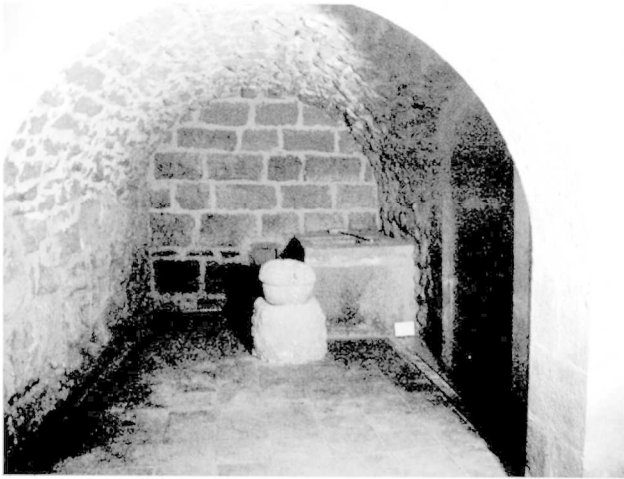
Assemblea de poble

Assemblea de poble

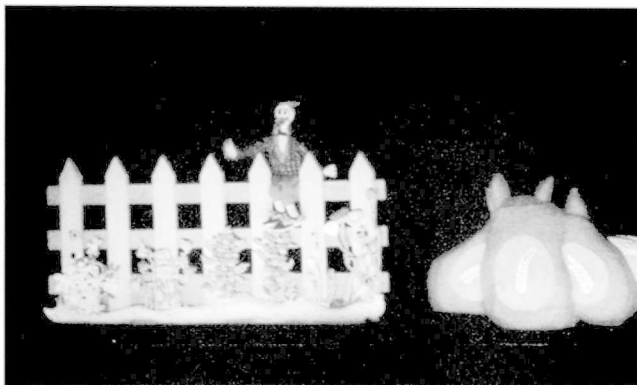
Explicació del projecte de reformes a la Llar del Poble

Obres al Museu d'Arqueologia

Xerrada sobre energies alternatives

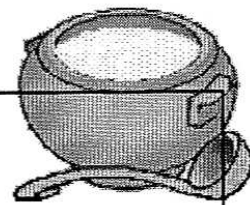

Espectacle infantil *El cau de l'Unicorn*

Espectacle infantil *Embolic a la Granja*

LA CUINA EXÒTICA

Adolf Costafreda

Avui presentarem tres receptes, la primera cubana, la segona xinesa i l'altra del Magrib. Penso que són receptes fàcils de fer si es disposa dels ingredients de què es componen. Ingredients, diguem-ho una vegada més, que al nostre país ja es poden trobar als supermercats més assortits.

CONGRÍ (fesols rojos amb arros)

Ingredients: 200 grams de fesols rojos, un *aji* (bitxo), 200 grams de magre de porc, 200 grams de cebes, 3 dents d'all, una mica d'orenga i comí. 400 grams d'arròs i la sal necessària.

Posarem a coure els fesols que haurem tingut en remulls tota la nit amb força aigua. Els colarem i reservarem tres tasses de l'aigua de coure'ls. Tallarem el magre de porc i el fregirem fins que deixin anar el greix, si cal, amb una mica d'oli. Retirarem el magre i amb el greix que haurà quedat a la cassola fregirem els alls, el bitxo i la ceba i un cop fregit tot, hi afegirem els fesols i les tres tasses del suc que haurem reservat. Hi posarem la sal, l'orenga i el comí. Quan comenci a bullir hi afegirem l'arròs. Ho deixarem coure tot, a foc mitjà, fins que l'arròs estigui al seu punt. Abans de servir, hi afegirem els talls de magre i ho barrejarem tot.

TIAN JIANG YU (peix blanc dolç)

Ingredients: 600 grams de peix blanc (el que vulgueu), 3 cullerades de vinagre, 6 cebes tendres, 2 cullerades de salsa de soja, 2 cullerades de sucre, 2 cullerades de salsa *hoisin* (salsa feta amb brots rojos de soja fermentats i espècies; es pot trobar als comerços especialitzats). Un pols de gingebre molt, una clara d'ou, 10 grams de farina de panís, un all, oli, sal i pebre.

Talleu el peix a daus, ruixeu-lo amb el vinagre, saleu-lo i deixeu-lo macerar durant 10 minuts. Bateu la clara fins apunt de neu. Amb aquesta clar arrebossarem els talls de peix els quals tot seguit fregirem amb força oli fins que estiguin rossos. Un cop rossos els deixarem sobre paper absorbent. Tallarem l'all i les cebes a rodanxes i ho fregirem en una paella durant 5 minuts. En aquest punt hi afegirem la salsa de soja i la d'*hoisin*, el gingebre, el pebre, el sucre, la farina de panís desfeta amb aigua. Ho rectificarem de sal i ho deixarem coure tot junt un parell de minuts més. Hi afegirem el peix i ho servirem tot seguit.

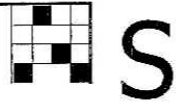
ARDI-CHOKI BIL-ZEIT (carxofes amb oli)

Ingredients: 8 carxofes, 2 cebes, mig quilo de faves tendres, una llimona, 10 grams de farina, un pessic de pebre, oli i sal.

Netejarem les carxofes fins a deixar-les només el cor i les tallarem a quarts. En una cassola amb oli sofregirem la ceba trinxada fins que agafi color; hi afegirem la farina i ho remenarem bé. Tot seguit hi afegirem les faves i les carxofes. Hi tirarem la sal i el pebre i ho cobrirem d'aigua. Ho courem a foc lent durant uns 30 minuts, procurant que no quedi gens de suc. Ho posarem en una safata i hi tirarem per sobre el suc de la llimona i ho deixarem refredar. Se serveix d'aquesta manera.

Les receptes d'avui estan tretes dels llibres: *Cocina cubana*, de Luisa Torres i tres companyes més, de l'editorial Icaria. *Amb gust de la Xina* i *Amb gust del Magrib* de Mariona Quadrada, de l'editorial Pragma.

M O ENCREUATS

M. A. Navarro

Solucions a la pàgina 33

HORITZONTALS: 1. Relatiu a la pluja. 2. Acció de llogar. Al revés, certa flor. 3. Que té drets a cobrar rèdits. Despullat. 4. Conjunció negativa. La rodona. Al revés, nom d'home. 5. Llibre, part d'una obra literària. Al revés, que tenen poder d'arbitratge. 6. Pronom, article, preposició. Nom de consonant. Observi, s'adoni. Consonant. 7. Droga purgant tropical. Article femení. Acabament d'infinitiu. 8. Indoeuropeu. Que porta un gran escot. 9. Mil. Al revés, arbust parent dels roures i alzines. Petit, menut. 10. Repetició d'un so. Certa corda marinera. 11. Que afecta els nervis. Posar de cul. 12. Nom de consonant plural. Poble de l'Alt Urgell. Vocal.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2								■				
3										■		
4			■		■							■
5				■								
6			■			■						■
7							■			■		
8				■								
9		■							■			
10				■								
11						■						
12				■								■

VERTICALS:

1. Acció de plantejar. 2. Aplicar una loció. Comunitat econòmica europea. 3. Universitat catalana d'estiu. Mil. En plural, conyac, rom, anís. 4. Ventall. Nom de consonant. Vocal. Cinc. 5. Nom de consonant. Menyspreu als altres. 6. Les cinc vocals (barrejades). Al revés, si vas d'..., vas a contravent. Cinc-cents. 7. Actual, nou. Penetrar, engolir. 8. La segona. Que practica les regles de l'ortologia, femení. 9. Qualitat de qui tarda. No vàlid. 10. Consonants consecutives. Al revés, cognom molt corrent entre els àrabs. Cèrcol. 11. Ionitzar, posar ions. Posa data. 12. No cuit. Raparé, xollaré.

IMATGES DEL CARNAVAL

Ramon Serra

El 14 d'abril té per a la meua família un significat molt important, ja que es correspon amb un aniversari molt especial. A l'apropar-se la data, he recordat la visita que vàrem realitzar l'estiu passat al Museu Marítim de Barcelona on s'exposava la mostra: **Titànic: El vaixell dels somnis**. Es podien admirar peces originals rescatades del fons del mar, passejades virtuals pel vaixell, la veritable història de l'enfonsament.... El que m'ha fet retornar a la memòria aquesta exposició ,és que aquest vaixell va xocar amb un iceberg un **14 d'abril** de 1912 ,a dos quarts de dotze de la nit. L'envestida va foradar el casc per la línia de flotació i tres hores més tard s'enfonsava a l'Atlàntic sense haver completat el seu primer trajecte. La història és prou coneguda: sense bots salvavides per a tothom, enmig d'aigües gelades, 1505 passatgers perderen la vida en aquest accident i 700 pogueren ser rescatats. Per cert, entre els supervivents hi havia quatre catalans que viatjaven en segona classe.

Rebuscant entre les efemèrides del 14 d'abril, m'ha semblat oportú destacar les següents, d'una clara intencionalitat política:

- El 14 d'abril de 1814, un grup de diputats lliurà a Ferran VII, a València, *El Manifest dels Perses*. Era un document on es demanava al rei que no jurés la Constitució de 1812 (la primera feta a l' Estat Espanyol) i restablís l'absolutisme. Això, va suposar la persecució dels liberals, la manca de llibertats i el restabliment del tribunal de la Inquisició.
- **El 14 d'abril de 1931** suposarà l'establiment d'uns efectes totalment oposats a l'efemèride anterior. El 14 d'abril del 1931 es va proclamar la Segona República. Significaria el primer règim autènticament democràtic, on s'iniciaria una important tasca de reforma i modernització. Va fer possible el restabliment de l'autogovern de Catalunya, abolit pel Decret de Nova Planta a començaments del segle XVIII. La Generalitat Republicana va estar dirigida pel catalanisme polític d'esquerres, concretament per ERC, i, malgrat les limitacions de l'Estatut d'autonomia, exercí una important tasca de govern, en un sentit clarament progressista.

L'ambient d'eufòria que representaven aquests ideals de progrés i de democràcia i l'esperança en ells dipositada pels catalans, també queda reflectida en la participació electoral dels artesens i en les preferències electorals al llarg d'aquesta etapa :

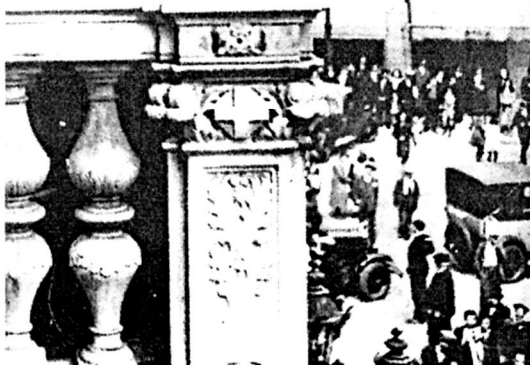
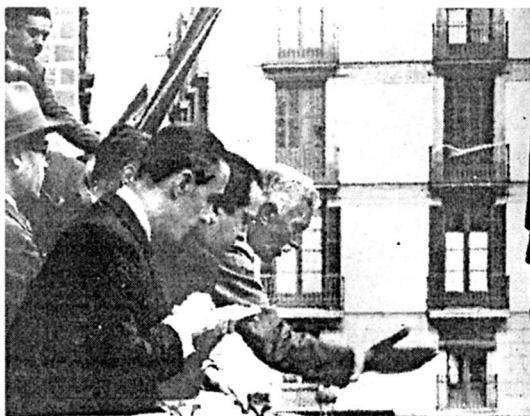
Eleccions a Corts Constituents (juny de 1931) - Artesa de Lleida					
Participació	Concentració Republicana	Partit Catalanista Republicà	Bloc Obrer Camperol	Partit Agrari Catalunya	Lliga Regionalista
70,16	207	13	--	--	--

Eleccions al Parlament de Catalunya (novembre de 1932) - Artesa de Lleida				
Participació	ERC	Front Proporcionalista	Bloc Obrer Camperol	PSOE
64,94	161	34	1	--

Eleccions generals (novembre de 1933) - Artesa de Lleida			
Participació	ERC	Unió de Dretes	Front d'Obrers i Pagesos
68,61	299	153	1

Eleccions legislatives (febrer de 1936) - Artesa de Lleida			
Participació	Front d'Esquerres	Front Català d'Ordre	Daniel Riu
89,71	350	142	40

- Per acabar, seria un altre 14 d'abril, aquest del 2004, on el senyor Rodríguez Zapatero anunciaria, en el seu discurs d'investidura, el compliment de la seva promesa electoral de retirar les tropes d'Iraq abans del 30 de juny.

Barcelona, 14 d'abril de 1931. Proclamació de la República catalana. Palau de la Generalitat. Francesc Macià declara al poble que ha pres possessió del Govern de Catalunya.

Cartell de propaganda per a les eleccions de Diputats a Corts del 17 de novembre de 1933.

Cartell de propaganda per a les eleccions del 16 de novembre de 1933.

BALANÇ I ESTADÍSTIQUES DELS ANIMALS DE COMPANYIA A ARTESA (2005)

Fins al moment hi ha censats a Artesa de Lleida un total del 76 gossos dels quals un 44'7 % són femelles i la resta mascles. Un 43'4 % són gossos creuats i la resta de races variades (pastor alemany, cocker, pointer...). Un 6'5 % han causat baixa per motius diversos. Un 1'3 % són provinents d'adopció de gossos abandonats o perduts prèviament.

Properament tornarem a fer una crida per a vacunar i visitar aquells gossos que en tinguin necessitat, tal com vàrem fer l'any passat i que molta gent va agrair perquè és un altre servei que es dona a la població i que estalvia desplaçaments fora de la vila els preus de tot plegat.

A part de recomanar les vacunes obligatòries (ràbia...) així com la desparasitació interior de l'animal per a evitar cucs, quistes...que poden provocar malalties als humans, també recomanem una visita periòdica al veterinari per observar la salut genèrica de l'animal i evitar situacions de risc, per al bé de l'animal i de les persones, sobretot si hi ha criatures.

Al marge de la salut hi ha el fet de censar els animals a l'Ajuntament i també de posar-los una placa identificativa. Totes dues accions són econòmiques. Censar l'animal no té cap cost i la placa val tres euros. La placa porta el nom de l'animal i el telèfon de l'ama o de l'amo, d'aquesta manera si es perd la identificació és molt ràpida. Imaginem que tothom estaria disposat a fer un truc per telèfon per avisar que s'ha trobat l'animalet. En canvi avisar una veterinària o veterinari per comprovar si porta xip, ja costa més. Encara que totes dues identificacions són obligatòries nosaltres recomanem sobretot la placa perquè simplifica la feina i és molt més econòmica i efectiva.

Dels 76 gossos censats que actualment hi ha a l'ajuntament no podem dir quin percentatge representen del total existent a la població d'Artesa. Imaginem que no deu ser gaire alt perquè n'hi ha molts que no ho estan. Potser a alguns us semblarà una rucada, però censar i identificar un animal amb una placa és donar-li la dignitat que li correspon com a ésser viu, ja que si no es fa així és com si no existís. Fins a l'època medieval hi havia moltes persones que no utilitzaven aquest dret i per tant morien sense deixar cap senyal, com si no hi fossin, sobretot si no tenien res i no podien fer ni un mal testament. Fins i tot de persones importants només se'n sap l'any de la defunció perquè havien estat escriptores o escriptors, filòsofs... de renom, però l'any del naixement no figurava enlloc i els estudiosos l'han hagut de suposar. El valor de la vida per als humans ha canviat, pensem que la dels animals també ho hauria de fer.

Aquest any us tornem a donar dades d'animals recollits provinents de pèrdua o abandonament. Se n'ha recollit fins al moment un total de 19. Abans d'actuar l'Ajuntament i l'Alternativa perquè l'escorxador no estava en condicions, aquests estiu en va morir dos d'atropellats dins de la població i tres més a la carretera d'Artesa a Lleida. El nombre de gats morts no els hem comptat. Els 19 (cinc femelles i la resta mascles) recuperats del carrer queden com segueix:

Adoptats	Portats a Protectora	Accidentats i recuperats	Morts en accident	Eutanasiats	Animals disponibles a Artesa	Total
8	4	3	2 carrers Artesa	1	3	19

Animals disponibles a l'escorxador d'Artesa per a ser adoptats:

Aquest animal es diu **Rufo** va ser atropellat i se li va trencar la tibia. El veterinari la hi va engueixar i s'està recuperant. Té un any i mig, és un mascle i té un caràcter pacient i tranquil. Pesa 20 quilos i és de talla mitjana. Ja està desparasitat.

Es diu **Petita**, té un any . Es una femella, pesa uns quatre quilos i és de talla petita. Té un caràcter molt afectuós. Ja està desparasitada.

Es diu **Nel·lo**. Es un mascle de talla mitjana, pesa una 20 quilos. Té uns dos anys Es afectuós i dòcil. Ja està desparasitat.

Totes les persones relacionades amb el proteccionisme animal pensen que l'acció de tenir un animal de companyia caldria meditar-la bé, ja que com tothom sap dona feina i despeses. Si no s'han de salvar correctament aquests inconvenients més val no tenir-ne.

Si una persona està decidida a tenir-ne un hi ha dues opcions: comprar-lo o adoptar-lo. No cal dir que és molt més correcta l'adopció ja que n'hi ha molts d'abandonats que necessiten una família. L'animal abandonat i posteriorment adoptat és especial. Generalment és molt atent amb el nou amo o ama i es desfà en afalacs generosos d'agraïment. Mai no oblidarà l'acció que hem fet amb ell.

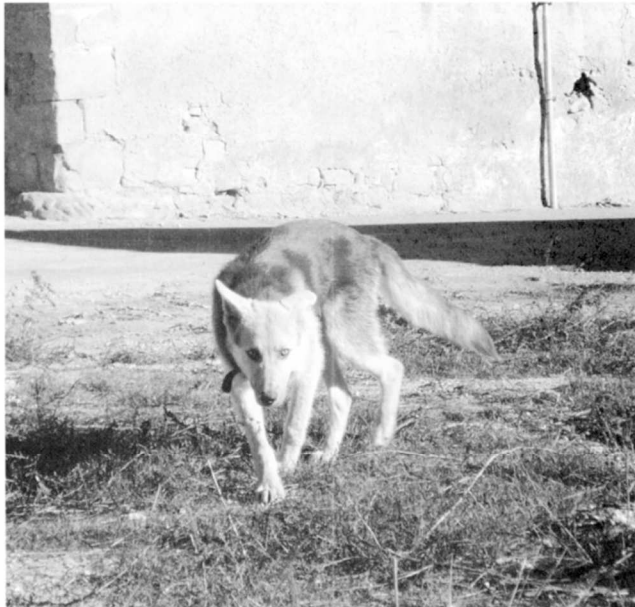
Un animal adoptat té dret a la desparasitació interior i a la placa identificativa gratis. Per qualsevol dubte o suggeriment poseu-vos en contacte amb l'Ajuntament o amb l'Alternativa.

Riky

Whisky

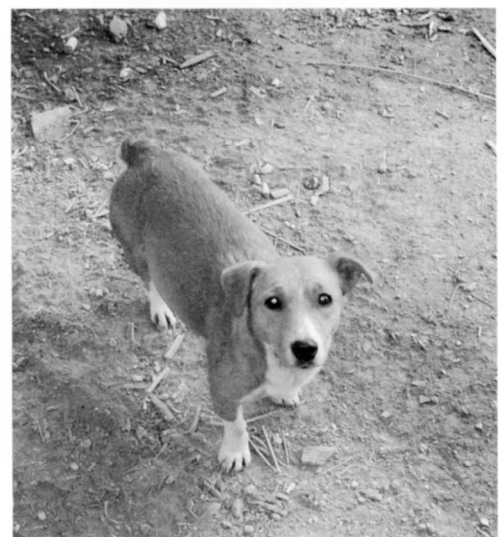
Buck

Pinxo

Motxo, Negre i Torrat

Perla

UNA CABANA D'ÈPOCA ROMANA A LA GRAVERA DE L'EUGENI

Les primeres referències conegudes sobre el jaciment de *la Gravera de l'Eugeni* són del **Grup de Recerques Arqueològiques de la Femosa**, que el citen en algunes de les seves publicacions. El jaciment es trobava afectat per la zona de préstec 7 de *la Línia d'Alta Velocitat*, destinada a l'extracció de graves; per la qual cosa es proposaren unes mesures correctores que incloïen: la realització d'una prospecció d'alta intensitat a més de l'excavació de les restes arqueològiques, ambdues actuacions realitzades en els últims mesos de 2003.

mana (republicana-alt imperial) bastant alterat a causa de les successives extraccions de graves en els últims anys. Durant els treballs previs de prospecció s'havia plantejat que les restes podrien pertànyer a una vil·la romana, fins que va aparèixer una gran depressió en el terreny, de caràcter antròpic, on s'hi acumulaven materials arqueològics; com que l'estructura estava excavada sobre graves de calcària, es va pensar que era artificial i s'associà a un petit hàbitat, de tipus *cabbannae* -cabana-. Gairebé tots els materials

Vista de les excavacions del jaciment

L'excavació del jaciment es va centrar a l'àrea més meridional de la plataforma. Les restes localitzades durant el curs de la prospecció i la seva ubicació ens permeten plantejar-nos, *a priori* l'existència d'un hàbitat d'època ro-

arqueològics es trobaren a l'interior de la cabana i als seus voltants hi destaquen alguns fragments de ceràmica de vernís negre, *terra sigillata*, fragments amb motius pintats de tradició indígena, ceràmica

fina, ceràmica de parets gruixudes, utilitzada per emmagatzemar productes, etc., tots ells són testimoni material d'una ocupació d'època romana republicana i alt imperial. Els jaciments de menor rang, probablement van desaparèixer amb el control absolut de Roma des d'època d'August. Suposem que el canvi de patró d'assentaments fou pacífic, ja que no s'han trobat nivells de destrucció, fet que per altra banda no seria massa lògic en temps de relativa pau. En resum, suposem que l'emplaçament es fundà a finals de l'etapa republicana i que dos segles més tard es va abandonar en favor d'un altre lloc més adequat per a la producció agrícola, o tal vagada per un trasllat cap a centres de població més urbanitzats com *Ilerda* (Lleida).

d'era. Cal destacar que la gent que travessava de *Tarraco a Ilerda* ho feia per la vall de la Femosa, per una de les vies romanes, que s'han documentat gràcies a les troballes de miliaris prop de les Borges Blanques i de Grealó. La principal via, que es trobava enllosada per trams, era la que comunicava *Tarraco*, capital de província, amb *Ilerda*. La proximitat de l'assentament a la via explicaria l'abundància de materials ceràmics. Tot i així ens trobem amb un establiment rural indígena d'entitat menor que fou ocupat des d'època romano-republicana fins la fase de l'alt imperi. Tant la *terra sigil.lata* itàlica com la sudgàlica i les parets fines poden datar-se entre el canvi d'era i el segle I dC. respectivament, època

L'assentament romà de *la Gravera de l'Eugeni* quedava circumscrit en l'*ager ilerdensis*, d'extensió considerable. Cap a l'Alt Imperi formaria part del *Conventus Tarraconensis*, una de les set demarcacions de caràcter judicial en què es trobava dividida la *Hispania Citerior*, la capital de la qual era la mateixa que la capital provincial: *Tarraco*, segurament el nucli urbà més important de la província citerior en el canvi

en la qual s'abandona aquest hàbitat en favor d'un altre millor situat en relació a les comunicacions i a l'explotació del territori. Segurament s'aprofitaren les favorables condicions de la *pax augustea*. En qualsevol cas, i amb les dades que tenim, no queda clar si el jaciment es tractava d'un *vicus*, un *pagus* o un altre tipus de propietat rural de menor entitat que una vil·la, dedicada, bàsicament a treballs d'agricultura i

ramaderia. De la mateixa manera que se'ns fa estrany no haver trobat més restes òssies d'una determinada fauna que ens pugues confirmar aquest terme, tot i que la presència d'un 80 % de restes de gos d'atura és una dada significativa. La proximitat de l'assentament de *la Gravera l'Eugeni* respecte la ciutat d'Ilerda fa suposar que es dedicaria principalment a l'explotació ramadera.

**Vas de ceràmica,
restaurat, aparegut
en les excavacions**

Autors que han excavat estructures similars a les de *la Gravera de l'Eugeni* suposen que aquestes cabanes no tindrien la categoria de les dependències agrícoles d'època imperial i que podria tractar-se d'un lloc on, en èpoques de sembrada i collita, el personal d'una vil·la propera s'hi traslladés temporalment, alhora que hi dormien, hi menjaven, guardaven les eines agrícoles, etc. Es tractaria, aleshores, de dependències

subordinades a una vil·la i a l'estacionalitat de les labors agrícoles. Tot i que és una possibilitat vàlida, cal contemplar-ne una altra: la possibilitat d'un assentament no estacional i autònom, amb relació amb una economia de subsistència no enfocada a la producció de venda i exportació d'excedents. Tot això fa necessari que s'aprofundeixi en els estudis d'aquest tipus d'hàbitats, poc monumentals, però de gran transcendència per comprendre la transformació social i econòmica que visqueren.

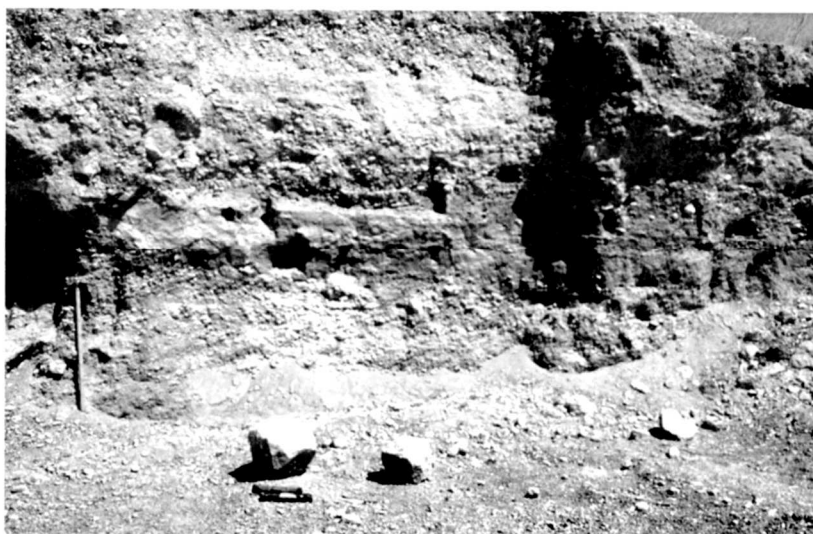
Autors:

Jorge Morín de Pablos⁽¹⁾, Fernando Sánchez Hidalgo⁽¹⁾, Rafael Barroso Cabrera⁽¹⁾, M. Laura Cantallops Perelló⁽¹⁾, Marta Escolà Martínez⁽¹⁾, Carlos Fernández Calvo⁽²⁾, Josep Gallart i Fernández⁽⁵⁾, Mario López Recio⁽¹⁾ i José Yravedra Sáinz de los Terres⁽¹⁾

(1) Departamento de Arqueología i Recursos Culturals. Auditores de Energia y Medio Ambiente, S.A.. Avda. Alfonso XIII, 72, 28017 Madrid.

(2) Departamento de Medio Natural. Auditores de Energia y Medio Ambiente, S.A. Avda. Alfonso XIII, 72, 28017 Madrid.

(3) Àrea de Coneixement i Recerca. Direcció del Patrimoni Cultural. Serveis Territorials a Lleida.

A la Gravera de l'Eugeni es va prendre també mostres de les graves per datar la terrassa, en la qual s'han trobat també materials del paleolític mitjà. La imatge correspon al procés de la presa de mostres.

Pàgina Poètica

CANÇÓ DELS VELS IDEALS

Tot i que hem anat fent camí
no hem pogut aconseguir
aquell món que anhelàvem,
just i ple, a sobreixir,
per donar i compartir.
No, no som encara on anàvem.

Tot i que caminant hem fet via,
el nostre horitzó sembla aturat,
tot es mou, però res no canvia,
com donant toms dins d'un cercle tancat.

Cridem fort per aturar la Guerra,
cridem junts per aturar la Fam,
però la Fam creix arreu de la terra
i la Guerra no para malgrat el clam.

El poder és sord a les nostres veus,
com la mar que com més té més brama,
aquests homes que es creuen déus
escolten només a qui els aclama.

Endormiscats, després de tants anys,
cofois amb la nostra democràcia,
ens hem oblidat dels antics planys
immergits dins d'una falsa tolerància.

Pacíficament, però amb confiança,
hauríem de tornar-nos a engrescar
i recuperar aquella bella esperança
per la qual de joves tant vam lluitar.

Tot i que hem anat fent camí,
no hem pogut aconseguir
aquell món que anhelàvem,
just i ple, a sobreixir,
per donar i compartir.
No, no som encara on anàvem.

Aquesta cançó la vaig escriure tot just després que el Jordi Oró presentés el seu CD, per si també la volia musicar. Sé que l'ha musicada, però mai l'ha cantat en públic. Espero que, a no trigar gaire, s'animi a fer-ho.

A. Costafreda

2046 LA MÀGIA DE WONG KAR-WAI

Joan Ramon París Oró

Voldria parlar-vos d'un director xinès que igual que va fer Wagner en el seu moment pretén concebre l'anomenat *art total*. Si en el cas del compositor alemany s'uneixen diverses arts com el gegantesc escenari, la música, la paraula i el drama per a transmetre les passions que arriben directament a l'ànima de l'espectador, Wong Kar-Wai es val del llenguatge cinematogràfic per a aprofundir en el més recòndit de la nostra feble naturalesa. Si la intenció de Wagner és mostrar la magnificència, sumptuositat i grandiloqüència per a mostrar la imperfecció humana i la seva petitesa quan trepitja la gegantina basílica de Bayreuth, Wong Kar-Wai opta pel minimalisme, les insignificàncies del món per a deixar al descobert a l'humà en la seva total nuesa. Per a arribar al més profund dels nostres cors, opta per mostrar-nos una successió de plànols curts en els quals els petits detalls del rostre dels actors (ulls maliciosos), les mirades insinuants, els gestos continguts, el carmí desdibuixat en els llavis de Gong Lee, contribueixen a crear una atmosfera torbadora i alhora asfixiant.

Però si el món del cèlebre compositor germànic se situava en un univers de recerca d'una identitat nacional, pròpia dels nacionalismes del XIX, a la qual se supeditava l'humà com integrant d'una raça ària, amb un passat històric que es remuntava a les antigues *cançons de gesta*, el cosmos del nostre director reflecteix l'actitud d'un personatge que renega dels clixés establerts.

Es tracta d'una volta a la rosca que es qüestiona l'individu i dona resposta a una

cultura programàtica i monocolor. Les escenes tenen lloc a Hong Kong i reflecteixen en gran mesura la forma de vida d'aquesta part del món en la qual la vida es regeix per una altra sèrie de paràmetres. Però el que ens explica és tan universal que ens desvetlla que qualsevol cultura ens programa perquè actuem d'una manera determinada.

El personatge principal (escriptor professional) qüestiona l'exercici de la *llibertat* més enllà dels canons establerts cosa que derivarà en fatals conseqüències. En aquest sentit, el film és profundament pessimista ja que no hi ha sortida possible per als partidaris de la *intel·ligència* enfront dels acomodaticis.

El resultat d'aquesta *navegació* per un món de luxe i vanitat és una vida d'esperança de cara al futur: 2.046 a la manera dels antics filòsofs utòpics, en què la creació d'una *nova era imaginària* era l'única sortida possible. Però ni això resulta solvent quan l'ésser humà ha de carregar amb els sentiments de temor i de dubte que el tenallen i constrenyen.

El nostre personatge, malgrat les seves qualitats, (maco, atractiu, seductor, clarivident) i els seus èxits en un món en què preval el concepte de masculinitat, no aconsegueixen dilucidar quin lloc ocupa en l'escalafó prefabricat. Creu que el món que veu, malgrat els seus avantatges, no és real sinó més aviat un lloc de l'edèn en què s'adormen les voluntats.

És aquesta una vella història que es remunta a l'època de Buda quan el *gran mestre* es va adonar que els plaers d'una vida palatina no tenien res a veure amb la realitat del seu món. Calia *despertar* i

trencar amb tota una tradició que ho sumia tot en la més absoluta de les ignoràncies. És aquí quan el protagonista adquireix el seu matís més oriental que va paral·lel a les històries del *no apego*.

2.046 és un film en el qual queda caracteritzat el paper de l'home i la dona en el si d'una societat on, com la xinesa, és difícil assumir les contradiccions entre la tradició i la modernitat. Si abans hem parlat del paper hegemònic del baró i el seu qüestionament des d'una perspectiva intel·lectual, caldria entendre el lloc que ocupa la dona en el si d'aquelles comunitats.

La pel·lícula ens mostra dones exquisidament sofisticades, dotades d'una forta sensualitat amb la finalitat d'assolir una superació del paper teòricament secundari que ocupen en una societat bàsicament estructurada segons els cànons confucians. Aquest afany de superació té com a meta el *matrimoni convenient*, en el qual ja podrà sentir-se com persona lliure, realitzada i sobretot reconeguda pels integrants del clan familiar. La formació d'un objectiu específic que reforça l'afany de possessió i l'allunyament paulatinament del *no apego* per a caure en la felicitat acomodaticia, seria la principal característica de les dones prototip.

És el que des de l'òptica occidental va expressar Nicole Kidman-Virginia Wolf en la pel·lícula *Les Hores* quan la seva germana es vanagloriava d'un avantatjós matrimoni en el si de la societat victoriana: *Per a mi la felicitat consisteix a trencar barreres (socials) per a trobar-me a mi mateixa*.

Davant d'aquest context, el director basa les seves pel·lícules en històries d'amor, on existeixen claroscurs, llums i ombres; visites al cel per a caure en picat a l'infern de la desolació i la incertesa. Els conflictes de gènere, les passions o els desamors són tractats, sentits per Wong Kar-Wai a

través del seu actor fetitxe (Tony Leung), el seu *alter ego* en la pantalla, la prolongació d'idees sobre històries fantàstiques, però atroçment reals al mateix temps.

Els films del director xinès tracten les relacions afectives com a principal font de coneixement per a entendre el món en el qual l'humà es troba immers. La seva relació amb les dones transforma la seva concepció de la vida, trastoca els seus valors, els modifica amb la finalitat de donar un sentit a la seva existència. En una de les seves anteriors pel·lícules *Chungking Express* l'actor, després de diverses aventures sentimentals troba l'amor quan li és impossible suportar l'absència i la fugida de la seva estimada. En aquest cas es considera *l'absència* com a element referencial de l'expressió d'un sentiment que contribueix que el film tingui un final feliç i acomodaticí a ritme de jazz.

No obstant això, tant en *Desitjant estimar* com en *2.046* la música alegre i pesada de *Chungking Express* es transforma en malenconiosos blues i algun que altre bolero que reflecteixen la profunda malenconia que envaeix el protagonista. Es tracta de dues creacions antagòniques i paral·leles sobre la capacitat del protagonista d'organitzar la seva existència a partir de les relacions femenines. Significa també una evolució a partir de *l'amor metafòric* fins a arribar al plànol *sexual*, plantejat com una experiència des d'on caldrà atalaiar el que hi ha més enllà de les relacions afectives de dependència.

Si bé en *Desitjant estimar* el protagonista es lliura absolutament a un amor impossible ja que està encadenat a les pròpies convencions socials, mostrant-se incapaç d'alliberar-se d'unes normes establertes des d'antic, en la seva darrera pel·lícula la impossibilitat sorgeix del

desconcert quan intueix que no hi ha res per què lluitar quan se superen aquestes normes. És una actitud nihilista que per al director no té solució llevat que t'aboquis a un món de fantasia escrivint un llibre sobre la societat futura: 2.046 i imaginant un món perfecte que només es troba en la ment del protagonista.

Si en *Desitjant estimar* encara creu en tot el que significa l'Amor des de l'òptica d'un home que duu una grisa existència i que s'enamora de la veïna, casada amb un ric home de negocis permanentment absent, en el film que ens ocupa s'ha transformat en un gigoló que, a través de les múltiples experiències sexuals, vol donar un sentit a la seva vida. Sorgeix aquí també l'amor impossible com volent indicar-nos que no existeixen regles matemàtiques per al joc dels sentiments i sorgeix el dubte de fins a quin punt pot un home superar-se si no és deixant-se arrossegar per les lliçons que dona l'amor. La trobada amb Gong Lee, la formosa *Aranya Negra* no té ja cap significat, i la rebutja perquè ja res cal aprendre. Si l'amor veritable és impossible, la vida d'un escriptor en crisi se li fa inaguantable fins arribar a l'extrem de ser acomiadat del treball per a submir-se en el més absolut caos.

¿Vol això dir que el baró precisa transcendentalment de la presència femenina per a seguir endavant en la vida?

¿Per ventura els intel·lectuals que qüestionen certs temperaments addictius o d'inclinació excessiva no tenen cabuda en l'*arcadia* de la felicitat i pels seus plantejaments a favor d'una *desprogramació* es troben immersos en una solitud sense sentit?

El que està clar per a aquest mestre del cinema xinès, és que els qui busquen ideals estan condemnats a l'oblit enfront d'una realitat dura, polièdrica i contradictòria. Un lloc on els humans es mouen mediatitzats en funció d'interessos, objectius i ambicions.

En darrer terme no fa mes que contar-nos la història d'un perdedor que va iniciar la

seva particular *costa avall* producte del desengany, de la insatisfacció que li produïa el món que li havia tocat viure.

A la fi de la pel·lícula em vaig quedar hipnotitzat i vaig

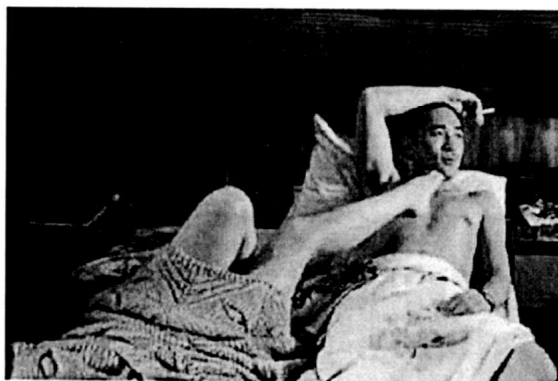
comprendre que igual que en una obra d'art, el nostre artista cinematogràfic havia aconseguit transmetre el seu agònic missatge a un particular nombre d'espectadors. Però a aquest nombre potser reduït de persones, els havia entrat directament al cor perquè ens parla de sentiments comuns en tot l'orbe.

També he de dir que van ser molts els espectadors que van marxar a mitja sessió perquè no van entendre els seus plantejaments. Si tenim en compte que estem dominats per un tipus de cinema comercial (promogut per la indústria nord-americana) en el qual el que interessa és un entreteniment frívol que serveixi per a adormir les ments, qualsevol altra actitud estètica i transgressora serà refusada per les amorfes masses.

En definitiva, una gran pel·lícula que mereix estar en el lloc més alt del firmament del creador de somnis.

Wong Kar-Wai

Imatge de la pel·lícula

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament: 973 167162

Assistent social: dimecres alterns, 973 167315

Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9 h

Farmàcia: 973 167204

Biblioteca: dimarts i dijous de 6 a 8 de la tarda

La Femosa 973 167874

Adreça electrònica: lafemosa@artesa-de-lleida.xctl.net

Metge: 973 167291

Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius tot el dia, 973 142029 / 973 142033

Museu: Hores convingudes (Ajuntament)

Taxi: 973 167325

Horari dels autobusos que paren a Artesa				
LLEIDA a ARTESA			ARTESA a LLEIDA	
De dilluns a divendres				
11 h		Matí	7 h 10 min	
12 h			8 h	Cogul
13 h 15 min	Albagés - Cogul			8 h 20 min ESO
			9 h 40 min	
			12 h 10 min	
3 h	Durant el curs	Tarda	3 h 30 min	
4 h	Durant el curs		4 h 15 min	Cogul
6 h 30 min			4 h 30 min	
7 h 30 min	Albagés - Cogul			
8 h 30 min				
dissabte				
11 h		Matí	8 h 10 min	
12 h			9 h 45 min	
13 h 15 min			12 h 10 min	
7 h 30 min		Tarda	4 h 30 min	

SOLUCIONS ALS MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS

1. Pluviomètric. 2. Locació. Rosa. 3. Acensador. Nu. 4. Ni. O. Andreu. 5. Tom. Àrbitres. 6. En Cu. Noti. R. 7. Jalapa. La Ar. 8. Ari. Escotada. 9. M. Garric. Nan. 10. Eco. Bolineta. 11. Nerví. Acular. 12. Tes. Adrall. E.

VERTICALS

1. Plantejament. 2. Locionar. CEE. 3. UCE. M. Licors. 4. Vano. Ca. i. V. 5. Ics. Supèrbia. 6. OIAUE. Orsa. D. 7. Modern. Calar. 8. E. Ortològica. 9. Tarditat. Nul. 10. Rs. Ibn. Anell. 11. Ionar. Adata. 12. Cru. Arranaré.

Edita l'Agrupació Cultural
La Femosa,
carrer dels Gallart, 7-
25150. Artesa de Lleida.

Aquesta publicació local
rep el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Ajuntament
d'Artesa de Lleida.

